

HØRINGSUTTALELSE – POLITIATTEST

Asker kommune viser til Barne- og familiedepartementets høringsnotat datert 12. oktober, der departementet foreslår endringer i regelverket knyttet til politiattest.

Utvidelser av Barne- ungdoms- og familieetatens (Bufetat) hjemler

Det foreslås at Bufetat kan bekrefte formålet ved innhenting av politiattest fra fosterforeldre. Videre foreslås det at Bufetat har ansvaret for at politiattest blir krevet fremlagt av private som tar imot barn som avlastningstiltak for beredskapshjem eller spesialiserte fosterhjem. Departementet foreslår i tillegg å innføre krav til politiattest for personer som ansettes i eller utfører andre oppdrag for eller på vegne av Bufetat, og som i sitt arbeid har direkte kontakt med barn. Dette vil inkludere ansatte som utfører oppgaver blant annet i forbindelse med spesialiserte hjelpetiltak. Asker kommune støtter disse forslagene, og viser til begrunnelsen i høringsnotatets kapittel 3.

I tillegg til forslagene i dette høringsnotatet, har departementet igangsatt en helhetlig gjennomgang av om det er behov for å innføre nye hjemler til å kreve politiattest for personer som har kontakt med mindreårige, eller endre eksisterende hjemler. Høsten 2018 ble det nedsatt en interdepartemental arbeidsgruppe som vurderte behovet for lovendringer på tvers av sektorer. Rapporten fra arbeidsgruppen ble deretter sendt på høring, med svarfrist 30. oktober 2019. Departementet jobber med den videre oppfølging av høringen i samarbeid med andre berørte departementer. Asker kommune mener dette er et nødvendig og viktig, og ser fram til ferdigstilling av arbeidet.

Oppbevaring av politiattest

Politiregisterforskriften stiller krav til oppbevaring av politiattest hos mottakeren, blant annet om at attesten skal oppbevares utilgjengelig for uvedkommende, og ikke kan oppbevares utover det tidspunkt vedkommende slutter i stillingen som ga grunnlag for vandelskontroll, jf. politiregisterforskriften § 37-2.

Det følger av forsvarlighetskravet i barnevernloven § 1-4 at barnevernstjenesten skal dokumentere sine vurderinger slik at disse kan ettergås. I ettertid kan det oppstå behov for å dokumentere at politiattest ble innhentet, og hvordan eventuelle anmerkninger i attesten ble vurdert av barnevernstjenesten. Dette kan for eksempel være aktuelt der et tidligere fosterbarn forteller om vold eller overgrep fra en fosterforelder. I en slik situasjon vil det være viktig for barnevernstjenesten å kunne dokumentere både at politiattest er innhentet, hvilke anmerkninger som eventuelt framgikk av attesten og hvordan barnevernstjenesten i så fall vurderte anmerkningene opp mot barnets behov.

Asker kommune anbefaler at regelverket tar høyde for behovet for dokumentasjon knyttet til politiattest og eventuelle anmerkninger også etter at en person har sluttet i sin stilling.

Ny politiattest til samme formål

Dagens regelverk åpner ikke for utstedelse av ny politiattest til samme formål. Det er imidlertid åpnet for utlevering av nye eller oppdaterte opplysninger etter politiregisterloven § 43 (fornytt vandelskontroll). Bestemmelsen åpner for at mottakeren av attesten, for eksempel arbeidsgiver, kan henvende seg til politiet og be om nye eller oppdaterte opplysninger, for eksempel fordi det er mistanke om at den ansatte er involvert i en straffesak. Bestemmelsen gjelder for den enkelte attesten, og åpner ikke for at arbeidsgivere rutinemessig kan henvende seg til politiet for å sikre at

det ikke er noe «nytt» på de ansatte. Det kan ikke utleveres andre opplysninger enn de som fremgår av hjemmelsgrunnlaget for utstedelse av den opprinnelige attesten.

Asker kommune mener at dagens regelverk ikke i tilstrekkelig grad gir beskyttelse for utsatte barn. I mange tilfeller kan voksne som omfattes av kravet om politiattest, ha kontakt med barn i barnevernet i flere år uten at barnevernstjenesten kan innhente oppdatert politiattest. Dersom personen med politiattest blir mistenkt eller siktet i en straffesak, vil det være helt tilfeldig om barnevernstjenesten får informasjon om dette eller ikke. Asker kommune ber derfor departementet om å vurdere andre løsninger, for eksempel å gi mulighet for å utstede ny politiattest for samme formål jevnlig. Med tanke på den belastningen det vil være for et barn å bli utsatt for vold og overgrep fra en person barnet har tillit til, vil en utvidelse av adgangen til å utstede ny politiattest til samme formål kunne være forholdsmessig.

Krav til politiattest etter barnevernloven

I barnevernloven § 6-10 er det regulert hvilke personer som skal legge frem politiattest. Dette gjelder blant annet «andre som utfører oppgaver for barneverntjenesten som ledd i hjelpetiltak».

Asker kommune kjøper en del tiltakstjenester fra private leverandører. I noen tilfeller utfører også ledere hos private leverandører konsulentoppdrag for barnevernstjenesten, og legger da frem politiattest i tråd med barnevernloven § 6-10 første ledd. Det er også slik at ledere hos private leverandører i utgangspunktet kun har lederoppgaver. Disse legger ikke fram politiattest. Styremedlemmer og eiere av leverandører skal heller ikke framlegge politiattest. Etter Asker kommunes syn bør også ledere som ikke etter sin stillingsinstruks utfører oppgaver overfor mindreårige, samt styremedlemmer og eiere av leverandørselskaper være omfattet av krav til politiattest etter barnevernloven. Disse gruppene har større mulighet til å få kontakt med sårbare barn enn de fleste andre.

Private aktørers adgang til å bekrefte formålet med politiattest

I Asker kommune kjøper barnevernstjenesten en rekke hjelpetiltak fra private leverandører som tjenesten har rammeavtale med. Tidligere kunne de private aktørene bekrefte formålet når de ansatte, eller knyttet til seg, personer som skulle utføre oppgaver for barnevernstjenesten. Etter en praksis er dette ikke lenger mulig. Dette innebærer merarbeid for barnevernstjenesten, og kan føre til forsinket oppstart for familier med store utfordringer. Det må legges til grunn at en hjemmel for private aktører til å bekrefte formålet med politiattesten ikke vil føre til at det kreves politiattest av flere personer enn i dag. Asker kommune mener derfor at det vil være en god løsning å gi private aktører rett til å bekrefte formålet med politiattesten. Bare barnevernstjenesten har kjennskap til barnet og familiens behov. Det er også kommunen som har ansvaret for den hjelpen som gis. Etter kommunens vurdering bør ansvaret for den skjønnsmessige vurderingen av konsekvenser av anmerkninger på politiattesten og ligge hos barnevernstjenesten.

Økonomiske og administrative konsekvenser for kommunen

De foreslåtte endringene gjelder Bufetat og politiet. Forslagene vil, etter departementets syn, ikke medføre endringer som gir merkostnader av betydning, verken for Bufetat eller politiet.